

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ М'ЯСНИХ, РИБНИХ ТА
МОРЕПРОДУКТІВ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

факультет харчових наук,
нутриціології та управління якістю
“ 04 ” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ**

Галузь знань 18 «Виробництво та технології»

спеціальність 181 «Харчові технології»

освітньо-професійна програма «Харчові технології»

Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю

Розробник: Віктор ЄМЦЕВ, професор кафедри технології м'ясних, рибних та морепродуктів, д.е.н., професор

Київ 2026

Опис навчальної дисципліни

Курс «Економіка підприємств» закладає основи формування у майбутніх спеціалістів ринкового мислення, озброює їх науковою методологією прийняття управлінських рішень, пов'язаних із стратегією розвитку підприємства, підвищення рівня його конкурентоспроможності на внутрішньому та міжнародному ринках, удосконалення механізму мотивації праці, підвищення ефективності інвестиційних проєктів.

Головна задача вивчення дисципліни - закласти у майбутніх фахівців навички самоосвіти, основи ринкового мислення та аналізу, надати їм необхідний комплекс знань та навичок щодо можливості свідомо оцінювати конкретні ситуації, що виникають у процесі економічної діяльності підприємства та приймати самостійні управлінські рішення з проведення техніко-економічних розрахунків та обґрунтування доцільності започаткування певного виду бізнесу, планування ресурсного забезпечення бізнесу, обсягів виробництва і збуту продукції, ефективного управління діяльністю підприємств всіх форм власності. Майбутній спеціаліст повинен вміти розраховувати собівартість виробництва одиниці продукції, планувати обсяги її реалізації, розраховувати ціни на продукцію та послуги, прибуток, визначати рентабельність продукції та діяльності підприємства тощо.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	ОС «Бакалавр»
Спеціальність	181 Харчові технології
Освітня програма	«Технології зберігання, консервування та переробки м'яса»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проєкт (робота)	-
Показники навчальної дисципліни скороченої форми здобуття вищої освіти;	
Рік навчання	4
Семестр	7
Лекційні заняття	15
Практичні, семінарські заняття	15
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	60
Індивідуальні заняття	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2
Форма контролю	Екзамен

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємств» є формування у здобувачів сучасного економічного мислення, вивчення, узагальнення і систематизація ключових понять прикладної економіки, надання ґрунтовних знань і необхідних практичних навичок з основних

розділів прикладної економіки, зокрема, з планування, організації та забезпечення ефективності господарювання на рівні підприємства.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Економіка підприємств»: ОК 1 «Вища математика», ОК 21 «Загальні технології харчової промисловості», ОК 22 «Інформаційні технології в інженерних розрахунках галузі», ОК 33 «Інформатика та інформаційні технології», ВК 1.3. «Менеджмент підприємств галузі з основами підприємництва», ВК 1.10 «Технологія м'яса та м'ясних продуктів».

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі різного рівня складності у процесі навчання, із застосуванням базових теоретичних знань, розвинутої системи логічного мислення, комплексу теорій та методів фундаментальних і прикладних наук та розв'язувати практичні проблеми технічного і технологічного характеру у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

(інформація доступна в освітній програмі)

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК6. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки.

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати ефективні методи організації праці, нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.

СК13. Здатність підвищувати ефективність виробництва, впроваджувати сучасні системи менеджменту.

(інформація доступна в освітній програмі)

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Уміти застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для інформаційного забезпечення професійної діяльності та проведення досліджень прикладного характеру.

ПРН20. Вміти укладати ділову документацію державною мовою

ПРН25. Виявляти творчу ініціативу з питань ринкової трансформації економіки.

ПРН27. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя

(інформація доступна в освітній програмі)

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
- скороченої форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Денна форма				
	тижні	Кількість годин, у тому числі			
		усього	л	п	с.р
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Підприємство в сучасній системі господарювання					
Тема 1. Сучасний стан світового та вітчизняного ринків продовольства. Проблеми та перспективи функціонування підприємств переробних галузей АПК та ресурсного забезпечення їх діяльності	1	6	1	1	4
Тема 2. Сутність та види підприємств за видами власності та організаційно-правовими формами функціонування	2	6	1	1	4
Тема 3. Основні виробничі засоби підприємств	3,4	6	1	1	4
Тема 4. Оборотні кошти підприємств	4,5	6	1	1	4
Тема 5. Персонал підприємств і оплата праці	5,6	6	1	1	4
Разом за змістовим модулем 1	6	30	5	5	20
Змістовий модуль 2. Розвиток діяльності підприємств галузі					
Тема 6. Інноваційна діяльність підприємств	7,8	12	2	2	8
Тема 7. Інвестиційна діяльність та інвестиційні ресурси підприємств	8,9	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2.	3	24	4	4	16
Змістовий модуль 3. Загальноекономічні результати діяльності підприємств галузі					
Тема 8. Витрати на виробництво та визначення ціни на продукцію (послуги) підприємств	10,11	12	2	2	8
Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємств	12,13	12	2	2	8
Тема 10. Сутність, стан, проблеми та перспективи розвитку підприємницької діяльності в Україні	14,15	12	2	2	8
Разом за змістовним модулем 3	6	36	6	6	24
Всього годин		90	15	15	60

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
Змістовий модуль 1. Підприємство в сучасній системі господарювання		
1	Тема 1. 1. Сучасний стан та тенденції світового і вітчизняного ринків м'яса та м'ясопродуктів. Проблеми та перспективи функціонування підприємств галузі в умовах війни.	1
2	Тема 2. Види власності та організаційно-правові форми існування підприємств. Алгоритм створення підприємств.	1
3	Тема 3. Сутність, призначення, структура та основні напрямки підвищення ефективності використання основних виробничих засобів підприємств галузі	1
4	Тема 4. Сутність, призначення, склад та основні напрямки підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємств галузі	1
5	Тема 5. Склад та основні напрямки підвищення ефективності використання персоналу підприємства та організація оплати його праці	1
Змістовий модуль 2. Розвиток діяльності підприємств галузі		
6	Тема 6. Сутність, напрямки, сучасний стан та проблеми інноваційної діяльності підприємств галузі.	2
7	Тема 7. Сутність, проблеми та перспективи інвестиційної діяльності підприємств галузі. Джерела інвестиційних ресурсів.	2
Модуль 3. Основи підприємницької діяльності		
8	Тема 8. Витрати на виробництво продукції підприємств галузі. Сутність, види та алгоритм визначення ціни.	2
9	Тема 9. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємств галузі.	2
10	Тема 10. Сутність, стан, проблеми та перспективи розвитку підприємницької діяльності в Україні	2
Всього		15

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Тема 1 Сучасний стан та проблеми ресурсного забезпечення діяльності підприємств галузі.		
1	Практичне заняття 1 Сучасний стан, проблеми та перспективи сировинної бази для діяльності підприємств галузі. Зовнішнє та	1

	внутрішнє середовище діяльності підприємств. SWOT – аналіз та аналіз STEEPLE-факторів підприємств галузі. Склад та ринкова влада споживачів продукції. Динаміка їх чисельності та купівельної спроможності.	
Тема 2. Види підприємств харчової промисловості, їх організаційно-правові форми		
2	Практичне заняття 2 Сутність підприємства. Поняття юридичної особи та організаційно-правові форми функціонування підприємств і види їх об'єднань. Алгоритм створення підприємства.	1
Тема 3. Основні виробничі засоби підприємств галузі		
3	Практичне заняття 3 Загальна характеристика, класифікація, облік і оцінка основних виробничих засобів (ОВЗ) підприємств галузі Сутність і види зносу ОВЗ та напрямки їх відтворення. Економічна сутність та методи амортизації ОВЗ та особливості їх застосування. Показники ефективності використання ОВЗ.	1
Тема 4. Оборотні кошти підприємств галузі		
4	Практичне заняття 4 Оборотні кошти підприємства: їх склад та структура. Рух грошових коштів на підприємствах. Розрахунок нормативів обігових коштів за окремими елементами. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємств.	1
Тема 5. Персонал підприємства і оплата праці		
5	Практичне заняття 5 Продуктивність праці: сутність, методи розрахунку та напрямки підвищення. Розрахунок планової чисельності працівників. Сутність, функції, форми та системи ЗП. Методи мотивація праці.	1
Тема 6. Інноваційна діяльність підприємств галузі		
6	Практичне заняття 6 Напрямки інноваційної діяльності підприємства. Оцінка доцільності впровадження інновацій на підприємстві.	2
Тема 7. Інвестиційні ресурси підприємств галузі		
7	Практичне заняття № 7	2

	Джерела інвестицій на підприємстві. Розрахунок необхідного обсягу інвестицій. Оцінки ефективності інвестицій	
Тема 8. Витрати і ціни на продукцію підприємств галузі		
8	Практичне заняття 8 Класифікація витрат підприємства та підходи до їх групування. Планування, облік і калькулювання собівартості виробництва одиниці продукції. Сутність, структура та види цін. Методи ціноутворення.	2
Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання		
	Практичне заняття 9 Основні техніко-економічні показники, що характеризують ефективність діяльності підприємства. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства.	2
Тема 10. Сутність, стан та проблеми розвитку підприємницької діяльності в Україні		
	Практичне заняття 10 Сутність та законодавче забезпечення підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми здійснення підприємництва. Системи оподаткування підприємницької діяльності. Сучасні проблеми та тенденції розвитку підприємництва в Україні	2
Разом		15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1 Сучасний стан та проблеми ресурсного забезпечення діяльності підприємств галузі. Стан і тенденції світового та вітчизняного ринків м'яса та м'ясопродуктів. Сучасний стан та перспективи розвитку сировинної бази підприємств галузі Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства. SWOT – аналіз галузі. Аналіз STEEPLE-факторів. Динаміка чисельності споживачів в умовах війни.	4

	Фактори, що впливають на рівень купівельної спроможності споживачів.	
2	<p>Тема 2. Види підприємств харчової промисловості, їх організаційно-правові форми</p> <p>Класифікація підприємств. Поняття юридичної особи та організаційно-правові форми функціонування підприємств. Види об'єднань підприємств. Напрямки діяльності підприємств. Алгоритм реєстрації підприємства і документи, необхідні для його створення.</p>	4
3	<p>Тема 3. Основні виробничі засоби (ОВЗ) підприємств галузі . Сутність, склад та структура основних виробничих засобів підприємства. Облік і оцінка стану основних засобів. Сутність та види зношення ОВЗ. Економічна сутність і норми амортизації та особливості її застосування на підприємствах харчової промисловості. Характеристика напрямків та джерела відтворення ОВЗ. Показники ефективності використання ОВЗ. Шляхи підвищення ефективності використання ОВЗ.</p>	4
4	<p>Тема 4. Оборотні кошти (ОК) підприємств галузі Оборотні кошти, їх склад та структура. Рух грошових коштів на підприємстві. Розрахунок нормативів обігових коштів за окремими елементами. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємств харчової промисловості. Шляхи підвищення ефективності використання ОК.</p>	4
5	<p>Тема 5. Персонал підприємства і оплата праці Персонал підприємств і, його призначення, склад та структура. Розрахунок планової чисельності працівників. Продуктивність праці: сутність та методи її розрахунку. Основні напрямки підвищення продуктивності праці. Мотивація працівників: сутність, теорії, методи. Сутність та функції ЗП. Форми та системи ЗП. Шляхи економії витрат на ЗП.</p>	4
6	Тема 6. Інноваційна діяльність підприємств харчової промисловості	8

	Сучасний стан, проблеми та перспективи інноваційної діяльності підприємств в умовах війни та відновлення економіки. Основні напрямки інноваційної діяльності. Оцінка доцільності впровадження інновацій на підприємствах	
7	Тема 7. Інвестиційні ресурси підприємств харчової промисловості. Інвестиції: сутність, види та їх характеристика. Сучасний рівень інвестиційної діяльності: проблеми та перспективи. Джерела інвестицій. Розрахунок обсягу необхідних інвестицій. Розрахунок показників оцінки ефективності використання інвестицій	8
8	Тема 8. Витрати на виробництво і ціни на продукцію підприємств Економічна сутність поточних витрат підприємств галузі. Класифікація і методи групування витрат. Сутність і структура собівартості. Планування, облік і калькулювання собівартості виробництва одиниці продукції. Сутність, структура та види цін. Методи ціноутворення. Цінова та товарна політика підприємств.	8
	Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання ОТЕП діяльності підприємства. Дохід, собівартість, прибуток та рентабельність як основні показники результатів фінансової діяльності підприємств. Види прибутку та їх алгоритм їх обчислення. Розподіл чистого прибутку. Сутність, види та алгоритм розрахунку рентабельності. Оцінка фінансово-економічного стану підприємств	8
	Тема 10. Сутність та стан підприємницької діяльності в Україні та світі Сутність та основні напрямки підприємництва. Законодавче регулювання підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми здійснення підприємництва. Визначення суб'єктів підприємницької діяльності Ліцензування видів підприємницької діяльності. Принципи та механізм реалізації вітчизняного підприємництва. Сучасні	8

проблеми та тенденції розвитку підприємництва в Україні	
Разом	60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

Важливою передумовою успішного засвоєння студентами теоретичних знань, умінь і набуття практичних навичок з курсу є наполеглива, ритмічна робота над навчальною дисципліною протягом навчального семестру, своєчасне виконання ними усіх завдань, передбачених програмою.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен (залік):
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- тестові завдання;
- презентація та обговорення рефератів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання (теоретичні завдання нормативного та практичного характеру);
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проектного навчання (розробка та публічний захист БП);
- метод навчальних дискусій та дебатів під час обговорення рефератів дискусій та дебатів під час обговорення рефератів;

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (затверджено Вченою радою НУБіП 27.02.2025 р. протокол № 8)

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
		денна форма
Змістовий модуль 1. Підприємство в сучасній системі господарювання		
Лекція 1	Знати Основні риси і види підприємств та основні елементи його внутрішнього та зовнішнього середовища. Основні організаційно-правові форми існування підприємств та їх об'єднань. Сутність, принципи планування та види планів.	2
Практична робота 1		6
Самостійна робота 1.	Структуру та показники використання всіх видів активів підприємства.	6
Лекція 2		2
Практична робота 2		6
Самостійна робота 2.	Алгоритм планування чисельності робітників, шляхи збільшення продуктивності праці. Методи	6
Лекція 3		2

Практична робота 3	мотивації. Сутність, функції, форми та системи заробітної плати. Вміти підбирати організаційно-правову форму підприємства, організаційну та виробничу структури управління підприємством, вибирати форми, системи та розраховувати заробітну плату, визначати систему оподаткування, аналізувати та оцінювати рівень використання активів підприємства. Використовувати методи та методики для розробки бізнес-ідей, вибору форм організації бізнесу та забезпечення ефективності його діяльності за рахунок покращення використання всіх активів підприємства.	6
Самостійна робота 3.		6
Лекція 4		2
Практична робота 4		6
Самостійна робота 4		6
Лекція 5		2
Практична робота 5		6
Самостійна робота 5		6
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Розвиток діяльності підприємств галузі		
Лекція 6	Знати Сутність та види інновацій, джерела фінансування, методики оцінки економічної ефективності їх впровадження, сутність, вид, позитивні та негативні риси аутсорсингу, бенчмаркінгу, франчайзингу та лізингу. Вміти планувати витрати на придбання всіх видів ресурсів, необхідних для ведення інноваційної діяльності, розробляти кошторис повних витрат на її проведення та визначати доцільність їх здійснення. Використовувати сучасні інноваційні технології для забезпечення зменшення собівартості виробництва продукції та конкурентоспроможності продукції та підприємства на відповідних ринках.	5
Практична робота 6		10
Самостійна робота 6		20
Лекція 7		5
Практична робота 7		10
Самостійна робота 7		20
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Основи підприємницької діяльності		
Лекція 8	Знати Правові основи підприємницької діяльності в Україні. Алгоритм реєстрації підприємницьких структур. Перелік, структуру та зміст засновницьких документів. Систему оподаткування в Україні. Сутність, зміст та стандарти розробки бізнес-плану. Алгоритм розрахунку собівартості, ціни, методи ціноутворення, ОТЕП та алгоритм їх визначення Вміти розробити засновницькі документи, бізнес-план та визначити джерела фінансування його впровадження, а також шляхи виходу з проекту в разі його невдачі. Розрахувати собівартість виробництва одиниці продукції та всі ОТЕП, що характеризують діяльність підприємства Використовувати сучасні методи визначення перспективності та доцільності започаткування певного виду бізнесу, шляхом визначення та аналізу показників економічної ефективності впровадження бізнесу або проекту..	2
Практична робота 8		12
Самостійна робота 8		12
Лекція 9		2
Практична робота 9		12
Самостійна робота 9		12
Лекція 10		2
Практична робота 10		8
Самостійна робота 10		8
Модульна контрольна робота 3		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	(M1 + M2 + M3)/ 3*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік		30
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен)	100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Контрольні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn -);
- конспекти лекцій та їх презентації;
- підручники і навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

10. Рекомендовані джерела інформації

Законодавча та нормативно-правова

1. Конституція України (офіц. текст за станом на 01.01.2026 р.) / – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
2. Цивільний кодекс України (офіц. текст: за станом на 09.01.2026 р. / Верховна Рада України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами (офіц. текст у редакції від 02.05.2026) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. Податковий Кодекс України (редакція від 01.04.2026)// [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. «Про оплату праці» Закон України від 24.03.1995 р. №108/95-ВР (редакція від 24.08.2024)// URL: <https://www.profiwins.com.ua/ru/legislation/laws/95.html>
- 6.«Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» Закон України №755-IV від 15.05.2003р. (редакція від 04.04.2026)// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
7. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» Закон України «: (редакція від 02.03.2026) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
9. «Про колективні договори і угоди» Закон України (чинна редакція від 11.12.2022) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
10. «Про відпустки» Закон України: (редакція від 12.10.2025) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. «Про господарські товариства» Закон України (редакція від 31.03.2023) // URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T157600.html
13. «Про цінні папери та фондовий ринок» Закон України (редакція від 23.04.2026)// URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-tsmn-paperi-ta-fondoviy-rinok>
14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування : [редакція від 26.01.2026] // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
14. «Про військовий збір». Закон України №4015-IX від 10.10.2024 («Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану») та №4113-IX від 04.12.2024 («Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні») // URL: <https://www.tax.gov.ua/baneryi/aktualni-pitannya/povidomlennya/181347.html>

15. Стан Продовольчої безпеки та харчування в світі у 2024 р., // URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/ffb79f08-bf03-404a-9ad3-f8ef9c3c9e6b/content/cd1254en.html#gsc.tab=0>
16. Global Hunger Index. (2023), // URL: <https://www.globalhungerindex.org/>.
17. WFP 2025 Global Outlook https, // URL: https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000162840/download/?_ga=2.98078367.1045080564.1745838682-1871173570.1745838682
18. FAO 1996. Rome Declaration of World Food Security and World Food Summit Plan of Action. // URL: <https://www.fao.org/fao-stories/article>
19. Закон України «Про продовольчу безпеку України» № 8370 від 29.12.2011 [редакція від 24.03.2024], // URL: <https://ips.ligazakon.net/document/>.
20. Стратегія національної безпеки України. Безпека людини - безпека країни. Указ Президента України № 392/2020 від 14.09. 2020 р., // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
21. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 р, // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
22. Статистичний збірник «Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України, 2021», // URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
23. Положення про порядок створення та функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів : [постанова КМУ : від 22 травня 1996 р. № 549 (редакція від 25.08.2004,) // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/549-96-п>.
24. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств. Наказ Міністерства економіки України N 290 від 06.09.2006. // URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=7ebefbc1-f78e-4797-a4c2-%20282034cce923&title=MetodichniRekomendatsiiZRozroblenniaBiznes-planuPidpriemstv>

Основна:

1. Економіка підприємства: Підручник / за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024, 537 с. – URL: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/9d270016-84d4-46c5-8bb1-4640115418bf/content>
2. Економіка підприємства. Практикум [Електронний ресурс] : практикум : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за освіт. програмами «Економіка і бізнес», «Економічна аналітика», «Міжнародна економіка» спец. 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: А. В. Гречко, О. С. Солосіч. – Електрон. текст. дані (1 файл). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського,

2025. – 79 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/9a883651-4cfa-408e-9c88-5483541802af/content>

3. Економіка підприємства: навч. посіб. (у схемах і таблицях) / кол. авт.; ред. Фісуненко П. А. - Дніпро : ДДУВС, 2024. - 150 с. – URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/.pdf>

4. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021.-768 с. – URL: http://www.kgemt.org.ua/pdf/about_colege/library_fund

5. Економіка підприємств : Конспект лекцій. Для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 181 «Харчові технології», освітньо-професійної програми «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса» денної, скороченої та заочної форми здобуття вищої освіти / Уклад.: Ємцев В.І. - К.: НУБІП, 2024.- 164 с.

6. Економіка підприємств : [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до вивчення дисципліни, проведення практичних занять та виконання контрольної роботи для здобувачів освітнього ступеня бакалавр спеціальності 181 «Харчові технології», освітньо-професійної програми «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса» денної, скороченої та заочної форми здобуття вищої освіти / уклад. Віктор Ємцев – К.: НУБІП, 2024. - 81 с.

7. Оподаткування суб'єктів підприємництва : навч. посіб. (у схемах). - 2-е вид., перероб. та доп. / Т. М. Остапенко, О. М. Кубецька, І. В. Кононова та ін.; ред. Н.І. Верхоглядова. – Дніпро : ДДУВС, 2023. – 196 с.- URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/12017.pdf>

8. ФАО, МФСР, ЮНІСЕФ, ВПП та ВООЗ. 2025. Стан справ у галузі продовольчої безпеки та харчування у світі – 2025. Вирішення проблеми високої продовольчої інфляції в інтересах забезпечення продовольчої безпеки та харчування. Рим, ФАО. – URL: <https://openknowledge.fao.org/handle/20.500.14283/cd6008>

9. ФАО. 2024. Состояние мирового рыболовства и аквакультуры – 2024. «Голубая трансформация» в действии. Рим. – URL <https://doi.org/10.4060/cd068>

Додаткова:

1. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навчальний посібник / М. М. Ільчук, І. А. Коновал, О. Д. Барановська. - К. : НУБіП України, 2024. - 246 с. - URI: <https://dglib.nubip.edu.ua/handle/123456789/1320>

2. Бізнес-планування підприємницької діяльності : Навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л., Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. - 264 с. - URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2057_17817213.pdf

3. Должанський І.З., Загорна Т.О. Бізнес-план: технологія розробки. Навчальний посібник. 2-е видання. К.: ЦУЛ. 2019. - 384 с. - URL:
4. http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/2020_Biz_nesplanuvannja_pidprijemnickoji_dijalnosti.pdf
5. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. -700 с. – URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-.pdf>
6. Організація виробництва на підприємствах харчової промисловості: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. Т.Л., Мостенська. – К. Кондор, 2012. – 723 с. - URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8832/1/organiz.pdf>
7. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с. - URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systema-navchal-nyy-posibnyk.pdf>
8. Соломіна Г.В. Економіка підприємства : практикум / Г.В. Соломіна. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – 142 с. – URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/4372.pdf>
9. Технологічний інжиніринг підприємств галузі [Текст] : посіб. до практ. занять / Т. А. Манолі, Т. І. Нікітчина, Н. М. Кушніренко, О. А. Глушков ; Одес. нац. акад. харч. технологій. - Одеса, 2018. - 102 с. : табл., рис. - Бібліогр.: с. 72-74. - ISBN 978-966-413-632-4. – URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/013f3fdc-8deb-46ab-98e8-c46a48346f69/content>
10. Як самостійно скласти дієвий бізнес-план: етапи планування, структура та обсяг/ Юрій Лященко. – URL: <https://business.diia.gov.ua/history-of-success/yak-samostiino-sklasty-diievi-biznes-plan-etapy-planuvannia-struktura-ta-obsiah>
11. Довідник «Агробізнес України 2024-2025 рр» - URL: <file:///C:/Users/Admin/Documents/.pdf>

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу : sfs.gov.ua/

4. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіційний сайт [Міністерства фінансів України](https://www.mof.gov.ua/)– Режим доступу : <https://www.mof.gov.ua/>
- 6.Офіційний сайт Державного агентства України з управління національними проектами – Режим доступу : [http:// ns1.ukrproject.gov.ua/](http://ns1.ukrproject.gov.ua/)
- 7.Нормативні акти України – Режим доступу: www.nau.kiev.ua/
- 8.Інформація про систему планування матеріальних потреб виробництва (MRP). – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/ims/ims002.html>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Офіційний сайт ООН. – URL: <https://press.un.org/en/2016/ga11770.doc.htm>
5. Офіційний сайт ФАО. – URL: <https://www.fao.org/nutrition/en/>
6. Офіційний сайт Державної служба статистики Статистичні щорічники, експрес випуски, публікації і форми (різні роки). – URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/indeks-silskohospodarskoyi-produktsiyi-u-2025-rotsi-poperedni-dani-ekspres-vypusk>
7. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. – URL: sfs.gov.ua/
6. Офіційний сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України– URL: <https://me.gov.ua/>
- 7.Офіційний сайт Міністерства фінансів України– URL: <https://www.mof.gov.ua/>
- 8.Офіційний сайт Державного агентства України з управління національними проектами – URL:[http:// ns1.ukrproject.gov.ua/](http://ns1.ukrproject.gov.ua/)
9. Офіційний сайт Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. – URL: https://darg.gov.ua/files/34/02_13_zvit.pdf
10. Національний інститут стратегічних досліджень . – URL:: <https://niss.gov.ua/>
- 11.Інформація про систему планування матеріальних потреб виробництва (MRP). – URL:: <http://www.management.com.ua/ims/ims002.html>
12. Союз птахівників України URL:: <https://www.poultryukraine.com/>
- 13.. Асоціація «М'ясної галузі» – URL: <https://association-mg.com.ua/>
- 14.. Всеукраїнська асоціація імпортерів м'яса та м'ясопродукції. – URL <https://www.vaimm.org.ua/>, (Асоціація ВАІММ)
15. Асоціація «Свинарі України» – URL: <http://asu.pigua.info/uk/news/>
- 15 Всеукраїнський ресторанний саміт 2026. Топ-подія для представників гастроіндустрії. – URL: <https://urs.holders.club>
16. Ресторанний консалтинг – Асоціація Шеф-Кухарів України. – URL: <https://profranchise.com/uk/listing/restorannij-konsalting-asoc%D1%96ac%D1%96ya-shef-kuhar%D1%96v-ukra%D1%97ni/>

17. Онлайн-ресурс про ресторанний бізнес та рестораторів. Ресторатор України. – URL: <https://restorator.in.ua/ua/>
18. Онлайн-ресурс про ресторанний бізнес та рестораторів. **RestOn.** – URL: <https://reston.ua/>
19. Онлайн-ресурс про ресторанний бізнес та рестораторів. **PostEat** – URL: <https://posteat.ua/>
20. Онлайн-ресурс про ресторанний бізнес та рестораторів. **Horeca-Ukrainet** – URL: <https://horeca-ukraine.com/>